

Holandsko na kajacích

Frískem nejen obytnou lodí

30. května – Přípravy a cesta

Z předloňské cesty jsme si pamatovali, jaký báječný pocit to byl stát za kormidlem a pozorovat upravenou holandskou idylku na okolních březích, a stejně tak jsme si pamatovali nějaké to kilo navíc, které se po návratu objevilo na osobní váze. Kromě točení kormidlem jsme totiž celých 14 dní jen seděli.

Stejně tak jsme si pamatovali, jak jsme se o kormidlo přetahovali. Každý chtěl být kormidelníkem. Nakonec to dopadlo tak, že kormidlo pro sebe na celý den získal ten, kdo vstal jako první. Proto jsme letos přenechali pronajatou obytnou kanálovou loď přátelům a my vypluli na fríské vody na nafukovacích mořských kajacích Seaker břeclovské firmy Gumotex s tím, že se občas někde na úvazišti sejdem. Jak jsme totiž z mapy zjistili, na mnohých je oficiálně povoleno mezi 17. a 10. hodinou ranní postavit stan.

Deset hodin po té, co jsme zaklapli naše zahrádní vrátka nedaleko Prahy, jsme rozkládali židle na břehu prvního vytypovaného kanálu. Už doma nás překvapilo, jak byly kajaky skladné a nechali v autě dost místa i na další věci. O něco později dorazili i naši kamarádi na obytné lodi a společně jsme pak mohli probrat naše trasy, které se nakonec přece jen rozešly, protože my raději jezdili po speciálních trasách pro kanoe a kajaky, z nichž mnohé vedou vodami, na které motorové lodě nesmí.

31. května – 1.den - Den premiéra

Když ráno na trávě nafoukneme kajaky, ani se nám nechce věřit, že jsme je naším malým autem mohli přivést. Zbytečně jsme měli doma obavy, že se kajaky prodřou o dřevo zpevňující břehy – dřevo bylo vodou ohlazené, porostlé řasami a jinde než na posekaném trávníku jsme kajaky nafukovali. U vody to vypadalo, jako by celé Holandsko pokrýval měkký a hustý travnatý koberec.

Vyjíždíme na dost široký kanál u Kollumu. Zdvihá se poměrně silný vítr, a tak jsme zvědaví, co na to naše kajaky. Zvládli ho a naše ruce po určitou dobu taky (kajaky jsou zkonstruované až do síly větru 4 Beauforty). V Kollumu si cvičíme v maríně otáčení a neunikáme pozornosti osádek různých obytných lodí. „Odkud jste? A kam chcete na kajakách jet?“, to jsou nejčastější otázky. Když se pak navečer vracíme k autu a vyfukujeme kajaky, slyšíme, jak si vedle sedící rybáři povídají : „Ti jsou z Prahy“ – místní „informační služba“ fungovala dobře.

Co stálo z této první plavby za zaznamenání? Malé lysky a vedle na vodě hnízdo s ještě nevyklíhlými vajíčky, všudypřítomné kachny, které chvílemi plavaly těsně vedle kajaků, volavky čechrající si na úvazištích peří, vonící bílé lekníny, fríští koně pasoucí se podél kanálů a první z našich mnoha větrných mlýnů ve slepém rameni zarostlém kvetoucími žlutými stulíky, o jejichž stonky a kořeny klapce naše malá kormidla. Na první den toho bylo dost.

1.června – 2.den - Opravujeme své představy

Po nočním dešti se okolo desáté dělá krásné teplo. Procházíme malou vesnicí Outwoude a obdivujeme krásně upravené domy a jako vždy nás znovu fascinuje množství kol – tentokrát na nich lidé přijeli do kostela na nedělní mši.

Kajaky dáváme na vodu v Burdaardu, kde jsme už po čtvrté. I po tolikáté se nám tato vesnice s větrným mlýnem – pilou a dvěma mosty, rozložená kolem přívětivého kanálu zdá fotograficky nejvděčnější. Lodě všeho druhu se dají vyvázat nejen u nábřeží, ale i v malé marině, v jejímž těsném sousedství je malý a ne drahý kemp. Celá vodní trasa Dokkum Burdaard-Leeuwarden je velmi pěkná a nabízí mnoho možných aktivit, podle vody se dá jet i na kole.

Než jsme vyjeli z Česka, sháněli jsme místo, kde budeme moci nechat v bezpečí zaparkované auto. Teď jsme si uvědomili, že naše obavy byly dost zbytečné. Na všech parkovištích stála opuštěná auta a nikde nebylo vidět rozbité sklo z jejich oken, jak je tomu např. v Provence. Ani lodě se nezamykají a na palubách zůstávají nezajištěné židle, stolky... Na fríském venkově prostě panuje dokonalá pohoda a pocit bezpečí. Ten pocit utvrdil ještě pán, který přijel k našemu večernímu úvazišti vyvenčit své dva obří psy. Už jsme měli postavený stan. „No, to je báječné, vy tady máte kajaky i stan“, usmál se. „A než odejdu, nechcete se zeptat na něco o Frísku?“ dodal. Tu noc se nám spalo dobře.

2.června – 3. den Báječně dlouhé dny

Dnes jsme se věnovali městům. Ráno procházíme další z 11 fríských historických měst – Franeker a zjišťujeme, že příště už v pondělí dopoledne do měst raději chodit nebudeme. Většina obchodů je zavřená, ne-li na celý den, pak alespoň na dopoledne. Alespoň si tedy prohlédneme skvostnou renesanční radnici z roku 1591, která pamatuje největší slávu města, kdy zde od roku 1585 byla slavná universita, na které studoval i Descartes.

Kajaky nafoukneme až v bývalém velrybářském přístavu Harlingen, ve kterém jsme už jednou byli - v listopadu. Tehdy, pod šedivou podmračenou oblohou, působily štíty jeho hanzovních domů a skladů mohutněji a nápisy jako Java či Rusland jim dávaly nádech exotična. Teď město usměvavě zářilo ve slunci a my pomalu projížděli kolem zakotvených lodí všeho druhu. Většina z nich dokumentovala typického holandského koníčka – místo chalupy koupit starou rybářskou či nákladní plachetnici a tu si zrekonstruovat na obytnou loď. Na volné moře jsme si netroufali vyjet, a tak jsme se na závěr dne alespoň prošli po hrázi chránící toto starobylé město z 9. století před mořem.

Moc toho nenaspíme. Severozápadní poloha Fríska vyvolává pozdější stmívání a zřetelně prodlužuje letní dny. Úplná tma je od půl dvanácté do čtyř. V pět už naplno zpívají ptáci a jsou tím nejkrásnějším i když časným budíčkem. Dojedeme-li zpět k autu v osm večer, vůbec nemusíme mít strach, že bychom do tmy nestihli všechny večerní práce. Vždy zbude čas na posezení a pozorování západní oblohy se skleničkou něčeho typického v ruce, ať už je to nějaké speciální místní silné pivo nebo třeba jalovcová.

3.června – 4. den – Když pršelo

Nejeli jsme do Fríska s představou, že nám vůbec nebude pršet. Dvakrát se déšť přehnal v noci a jen jednou nám ukradl pár dopoledních hodin. Zastihl nás ve Wommelsu, kde byl právě trh, a tak jsme nucené přestávky ve vodních aktivitách využili k ochutnávání. U rybiho stánku jsme koupili pověstné uzené makrely z Volendamu, na místě snědli čerstvě usmažené obalené rybí filety (křupavé a bez kostí) a pak je zajedli kousky sýra ze sousedního sýrařského stánku. Nakonec jsme zašli do místní samoobsluhy, kde jsme objevili jinou zajímavost – firmy vyrábějící kávu instalují v některých velkých samoobsluhách automaty na kávu, kterou mají kupující zdarma k dispozici.

Po dešti jsme nafoukli kajaky v nedaleké vesničce Easterein a v první řadě na nich obkroužili místní kostel se hřbitovem obehnaný vodou. Vesnicí prochází dálková kanoistická trasa a proto zde bylo i speciální místo na spouštění kanoí a kajaků na vodu. Zdejší kanály byly na holandské mapě vodních cest označeny fialovou barvou, což znamenalo, že jsou uzavřené pro motorové lodě, a proto byly báječně zarostlé a bylo na nich hodně vodních ptáků.

Kolem místa, které vybíráme pro stan, prochází večer pán v dřevácích a naše auto komentuje slovy : „Já byl před rokem v Praze a Praha teď přijela za mnou“. Ve Frísku téměř nejsou pole, na farmách se chová dobytek a celý kraj halí zdravá selská vůně. Ptáme se proto našeho nového známého, jak je to na venkově se zdroji pitné vody : „Všude už máme mnoho let rozvedenou pitnou vodu, kdekoliv na statku si o ni můžete říct“.

4.června – 5.den – Jezerní oblast

Jezer je ve Frísku tolik, že jsme se kvůli nim vzdali původní představy týdenního výletu mořskými kajaky se všemi věcmi „na palubě“ a rozhodli jsme se využít skladnosti a složitelnosti našich gumotexáků a převáželi jsme je na zadních sedačkách každý den jinam a vybírali si kajakařské lahůdky. To, že jsou neobyčejně stabilní a že jim vlny od okolo projíždějících lodí vůbec nevadí, jsme si na velkých kanálech ověřili už první den a z tohoto hlediska je už nebylo třeba dál testovat.

Místní vodní toky jsou rozděleny na několik kategorií – na hlavních se může plout až 12km/h, na další části 9 km/h, na úzkých a romantických obvykle jen 6, čímž se chrání břehy před podemláním vlnami. Holanďané umí maximální povolenou rychlost případným neukázněným turistům hodně rázně připomenout. To nám určitě nehrozilo a lodě u nás naopak přibrzdňovaly, i když to ani nebylo potřeba.

Město Sneek bývá označováno za bránu do fríských jezer, my ale na jezera vypluli od vesničky Gaastmeer. Na k ní přiléhajících jezerech vedlo podle mapy z turistických informací několik tras pro pádlování. Navíc se udělalo nádherně a my ocenili dost čistou a nepřiliš studenou vodu, ve které jsme se koupali nejen my (voda měla 18°C). Uprostřed jezer byla u některých ostrůvků nádherná úvaziště s dřevěnými moly, na kterých se dalo báječně lenořit.

5.června – 6. den – Den mlýnů

Holandský speciální svátek, Den mlýnů, byl v roce 2008 11. května. Propásli jsme ho, a tak jsme neviděli všechny existující, provozu schopné mlýny točit od rána do večera svými lopatkami. A není jich málo, uvádí se na deset tisíc.

Proto jsme si svůj den mlýnů udělali dnes. Naši pozornost samozřejmě přitahovaly ty největší a nejefektivnější s rozpětím lopatek i přes 20 metrů. V některých se ještě dnes mele mouka, kterou si samozřejmě místní turisté hodně kupují. Takový mlýn je např. ve Woudsendu, z něhož jsme odpoledne vypluli na výlet po vodních cestách mezi ním a dalším vzorovým turistickým městečkem Heeg. V obou jsme se projížděli okolo velkých lodí, proplouvali pod zdvihacími mosty, které kvůli nám nikdo zdvihát nemusel, a užívali si různých výhledů.

Většina mlýnů samozřejmě sloužila k přečerpávání vody z oblastí ležících pod hladinou moře do výše položených kanálů, pak ještě výš, až nakonec bylo možné přebytečnou vodu vypustit za odlivu do moře. Větší typ mlýnů se nazývá spinnekopmolen a může podle velikosti lopatek přečerpávat 500 i více kubíků za hodinu. Menší mlýny, jako by povalené šikmo na zem, naopak přečerpávají jen několik desítek kubíků a většina turistů je mine bez povšimnutí. My jsme kvůli mlýnům a fotkám našich kajaků s nimi, najeli autem nejvíc holandských kilometrů a vytvořili jsme si vlastní rekord – třikrát za jeden den jsme nafoukli a zase složili kajaky, včetně malého Heliose, který jsme měli do rezervy pro strýčka Příhodu.

6. června – 7. den – Národní park de Weerribben

Zůstal nám poslední den a poslední typ vod, po kterém jsme ještě nejeli. Vody chráněné zákony národního parku. Národní park De Weerribben byl vyhlášen v roce 1992 a má plochu 3.500 ha. Prochází jím jeden hlavní kanál, kam mohou i motorové lodě. Znamý malebný Giethoorn je nedaleko, a tak vesnice Kalenberg ležící na tomto kanále uprostřed parku má stejně malebný charakter jako on. Zbytek tvoří vody, na něž smí jen loďky s elektrickým motorem nebo kajaky či kanoe, a proto je tady voda neobyčejně čistá.

V informačním centru nedaleko vesnice Ossenzijl je zajímavá expozice o flóře i fauně parku a dostali jsme zde zdarma nejen příručku o parku ale i podrobnou mapku s vyznačením tří hlavních kanoistických tras. Podél nich se nachází 19 kotvišť pro kanoe s přílehlými posekanými loučkami na opalování a piknikování. Kdo chce, může si za 15 eur na den půjčit i laminátový kajak.

Den jsme zakončili koupáním v malém jezeře Di-epe Wiede u hranic parku. Byl čas na malou rekapitulaci. Týden na holandských vodách s mořskými nafukovacími kajaky nás i s benzínem na cestu stál přibližně 6000 korun, na restaurace nám bohužel nezbyl čas, vařili jsme si sami. Celkem jsme ujeli 2000 km autem a okolo stovky kilometrů na kajacích. Dvakrát jsme spali v kempu a šestkrát na úvazištích pro motorové lodě. A technické parametry našich Seakerů? Délka 482 cm, šířka 75 cm, rozměry složeného kajaku jsou 105 x 65 x 29 cm. Další údaje o nich jsou na www.gumotex.cz.

